

Политика на Първа инвестиционна банка АД за изпълнение на клиентски нареждания

Предназначение и приложими правни норми

Политиката на Първа инвестиционна банка АД /ПИБ или Банката/ за изпълнение на клиентските нареждания (Политиката) е изготвена в изпълнение на разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти /ЗПФИ/ и Наредба № 38 на Комисията за финансов надзор за изискванията към дейността на инвестиционните посредници, обн. ДВ, бр.67 от 17 август 2007 г., в сила от 1 ноември 2007 г. /Наредба № 38/.

Тази политика определя реда и изискванията при изпълнението на клиентските поръчки и нареждания от Първа инвестиционна банка АД /ПИБ, както и изпълнението на операции, свързани с доверително управление на активи за сметка на клиенти на Банката в качеството ѝ на инвестиционен посредник /Банката/, съгласно разпоредбите на действащото законодателство.

Навсякъде в тази Политика под клиенти следва да се разбира клиентите на ПИБ в качеството ѝ на инвестиционен посредник по смисъла на чл. 5 от ЗПФИ.

Под нареждания/поръчки на клиенти (клиентски нареждания) в настоящата Политика се имат предвид нареждания от клиенти на Банката в качеството ѝ на инвестиционен посредник, които нареждания се отнасят или имат за предмет извършване на трансакции с финансови инструменти (по смисъла на чл. 3 от ЗПФИ) и са приложими към предлаганите от банката инвестиционни услуги и дейности (чл. 5 ал. 2 и ал. 3 от ЗПФИ).

Тази политика описва предприеманите от Банката действия по изпълнение на задължението ѝ за постигане на *най-добро изпълнение* на нарежданията на клиентите (за постигане на най-добър резултат за клиента) или предаването им за изпълнение от трето лице, което задължение ще бъде наричано по-нататък в тази политика "*най-добро изпълнение*".

Банката прилага тази Политика като изпълнява незабавно, честно и точно приетите клиентски нареждания при спазване на реда на постъпване на идентични нареждания

Фактори, отчитани за постигане на най-добро изпълнение

Банката изпълнява нареждането на клиента в негов най-добър интерес. Това задължение е изпълнено, ако са положени разумни усилия за установяване на най-добрите за клиента:

- Цена;
- Разходи по изпълнението;
- Срок на изпълнението;
- Възможност за изпълнение и приключване на сетълмента;
- Размер на нареждането;
- Вид на нареждането (пазарна поръчка, лимитирана или предварително договорена);
- Евентуалното въздействие на нареждането върху пазарната цена на инструмента, за който се отнася, ако и когато бъде обявена (публично);

- Други важни фактори, касаещи нареждането на клиента, приложими към изпълнението му.

От всички изброени фактори, отчитани за постигане на *най-добро изпълнение*, най-голямо значение имат цената и разходите по изпълнението, като останалите също се вземат под внимание. При изпълнение на нареждане, подадено от непрофесионален клиент, *най-доброто изпълнение* се определя от общата стойност на сделката, включваща цената на финансовия инструмент и разходите, свързани с изпълнението (всички разходи, които са пряко свързани с изпълнението на нареждането, включително такси за мястото на изпълнение, таксите за клиринг и сетълмент, както и други такси и възнаграждения, платими на трети лица, обвързани с изпълнение на нареждането).

Критерии за относителна значимост на факторите за изпълнение

За постигане на *най-добро изпълнение* (в случаите когато съществува повече от едно конкурентни места за изпълнение на нареждане) и преценявайки и сравнявайки резултатите, които могат да бъдат постигнати за непрофесионалния клиент при изпълнение на нареждането на всяко от местата за изпълнение, се вземат предвид комисионата на посредника и разходите за изпълнение на нареждането на всяко от възможните места за изпълнение.

При изпълнение на нареждания на клиенти, Банката взема предвид относителната значимост на факторите за изпълнение съобразно следните критерии:

1. характеристиките на клиента, включително дали е определен като непрофесионален или професионален клиент;
2. характеристиките на нареждането на клиента;
3. характеристиките на финансовите инструменти, предмет на нареждането;
4. характеристиките на местата на изпълнение, към които нареждането може да бъде насочено за изпълнение.

Когато клиент даде специални инструкции по отношение на изпълнението на негово нареждане и тези специални инструкции се различават от Политиката на Банката, тогава нареждането се изпълнява в съответствие със специалните нареждания на клиента, освен ако Банката изрично не уведоми клиента за невъзможността си да изпълни специалните инструкции.

Банката е изпълнила задължението си да действа за постигане на най-добър резултат за своите клиенти, ако е изпълнила нареждането или специфичен аспект на нареждането, следвайки специални инструкции на клиента. В тези случаи при извършване на преценка с оглед постигане на най-добро изпълнение е възможно в определени хипотези вземането на решение да е свързано с преценка на фактори, които са взаимно противоречащи и Банката да не е в състояние да постигне възможно най-добрия резултат за клиента.

Финансови инструменти, към които е приложима Политиката

Тази Политика е приложима към следните финансови инструменти:

- Акции;
- Облигации;
- Дялове от колективни инвестиционни схеми;
- Деривативни инструменти;
- Структурирани продукти.

Места за изпълнение на нареждания на клиенти

“Места на изпълнение” за целите на Политиката означава регулиран пазар, многостранна система за търговия /МСТ/, систематичен участник или маркет мейкър или друг доставчик на ликвидност или лице, което изпълнява сходни на изброените функции в трета държава.

В зависимост от финансовите инструменти, предмет на нареждането на клиента, Банката определя местата на изпълнението му, с оглед осигуряване на условия за *най-добро изпълнение*.

Съобразно посоченото по-горе, Банката може да изключи определено място за изпълнение, независимо, че там конкретният финансов инструмент се търгува. Причините за това могат да бъдат следните:

- разходите за достъп до съответния пазар;
- по-високи разходи, съпътстващи трансакциите на клиентските нареждания.

Вследствие на по-високите разходи по изпълнението на нареждането и въпреки по-изгодните котировки за конкретния финансов инструмент, общият краен ефект за клиента може да бъде по-неблагоприятен в сравнение с алтернативни места за изпълнение, на които Банката оперира. Местата на изпълнение, към които може да бъде насочено нареждане на клиент (*приложение 1*), се обявяват в интернет сайта на Банката – www.fibank.bg или се предоставят на траен носител, включително в офисите и клоновете на Банката.

Банката периодично (най-малко веднъж годишно) разглежда и актуализира списъка с местата за изпълнение на клиентските нареждания с оглед постоянно осигуряване на най-добро изпълнение.

Когато Банката предава нареждане на клиент за изпълнение от трето лице, предварително проверява наличието на съответствие (съвместимост) между Политиката за изпълнение на нареждания на клиенти на посоченото лице - посредник на изпълнението и този документ. Банката постоянно следи за ефективността и качеството на изпълнение от страна на лицата по предходното изречение, и когато е необходимо, взема мерки за отстраняване на установени нередности.

Ако не е посочено друго, при продажбата на акции като правило се използва същото място на изпълнение, откъдето са закупени.

В зависимост от инструкциите на клиента, Банката избира място на изпълнение на поръчката, което може да е:

1. регулиран пазар, на който Банката е член;
2. чрез трето лице участник, с когото Банката е сключила споразумение за работа с нареждания на регулиран пазар или МСТ, на които Банката не е пряк член;
3. извън регулиран пазар или МСТ в случаите, когато Банката е получила предварителното съгласие на клиента. В този случай изпълнението на нареждането се извършва със засичане на насрещно нареждане от друг клиент на Банката или за собствена сметка на Банката, след преценка на критериите за изпълнение и факторите за изпълнение, посочени по-горе, в случаите, когато сметне, че може да търгува в полза на клиента (или без вреда за клиента).

При спазване на задължението за постигане на най-добър резултат за клиента Банката при първа възможност изпълнява нарежданията на своите клиенти, освен ако това би било явно неизгодно за клиентите.

В случай че нареждането на клиент има за предмет финансови инструменти, приети за търговия на регулиран пазар, изпълнението на сделки извън регулиран пазар или многостранна система за търговия става само с изрично, предварително съгласие на клиента. В общия случай клиентът декларира своето съгласие, респ. несъгласие за изпълнение извън регулиран пазар при подаването на нареждане до Банката. Ако не е уговорено друго, с приемането на тези Правила клиентът дава своето съгласие за изпълнение извън регулиран пазар.

Обедняване на нареждания

Общи правила

Банката пристъпва към изпълнение на нарежданията на клиентите си незабавно. В случай че клиентът се съгласи с прилагането на тази Политика и изрично не укаже друго в своето нареждане, той се съгласява Банката да обединява клиентски нареждания. Това ще бъде възможно само за клиентски нареждания, които се приемат и/или са в процес на обработка към момента на изпълнение на конкретното нареждане. Банката обединява нареждания на клиенти само ако това няма да доведе до явни неблагоприятни последици за клиента. Независимо от това, обединяването е възможно да доведе до неблагоприятни последици, свързани с нареждането на клиента.

Банката обединява клиентски нареждания с нареждания за собствена сметка в случаите, когато без обединението Банката не би могла да изпълни нареждането на клиента при изгодни за него условия или въобще не би могла да го изпълни. Разпределянето на сделка, сключена вследствие на такова обединяване, не може да става във вреда на клиента.

Банката прилага процедура за избягване на повторно разпределяне на сделки за собствена сметка, изпълнени съвместно с нареждане от клиент, когато това е във вреда на клиента.

В случаите, когато Банката обединява клиентско нареждане със сделка за собствена сметка и така обединеното нареждане е изпълнено частично, той разпределя сделките за сметка на клиента с предимство. В случаите, когато без обединението Банката не би могла да изпълни нареждането на клиента при такива изгодни за него условия или че въобще не би могла да го изпълни, Банката може да разпредели сключената сделка пропорционално между себе си и клиента съобразно тази политиката.

По преценка на служителя на Банката, който непосредствено изпълнява нарежданията за търговия с финансови инструменти, когато пазарните условия не позволяват цялостно изпълнение на обединено нареждане, нареждания от типа "Всичко или нищо" не участват в обединяването.

Разделяне на частично изпълнени обединени нареждания

В случай, че Банката не успее да изпълни изцяло, в пълен обем обединено нареждане от клиенти, Банката разпределя изпълнението (по отношение на реализирано количество финансови инструменти и цена на изпълнение) между всички клиенти, чиито нареждания са били обединени (наричано по-нататък "разпределението"). Разпределението се извършва при спазване на общите правила, посочени по-долу.

При разпределението Банката може да възприеме един от двата посочени метода по своя преценка в зависимост, но не само, от някой от следните фактори: пазара, на който се изпълняват нарежданията (първичен или вторичен), наличието на състезателен принцип за класиране на офертите, специфични условия, касаещи обема на подаваните нареждания, ограничен размер на емисията както и други фактори.

Методи за разпределение

Пропорционално

Всеки клиент получава пропорционално изпълнение, съобразно дела на неговото нареждане в общото, обединено нареждане. Цената на изпълнение за всички ще бъде средно претеглената цена от всички трансакции (ако са повече от една), осъществени в изпълнение на обединената поръчка.

Поредно

При спазване на последователността на постъпване на нарежданията в Банката и в зависимост от цената, посочена в нареждането, ще се удовлетворяват / изпълняват нарежданията с по-добра цена, а при такива с идентични цени – според последователността им на постъпване в системата на Банката. Изпълнението става до изчерпване на количеството на обединената поръчка. Последното нареждане може да бъде удовлетворено частично, освен ако не е от вида “Всичко или нищо”. Цената на изпълнение се определя според извършените сделки (ако са повече от една) на приоритетите “цена” и “време на постъпване на нареждането”.

В случай на частично изпълнение на обединено нареждане между нареждания на клиенти и сделка за сметка на Банката, нареждането на клиентите се удовлетворява с предимство, а остатъкът се третира като сделка за сметка на Банката до изчерпване на количеството финансови инструменти, предмет на трансакцията. Ако частичното изпълнение не е достатъчно за удовлетворяване на всички клиентски нареждания, разпределението се извършва съгласно упоменатите в тези Правила методи. В случаите, когато без обединението Банката не би могла да изпълни нареждането на клиент при такива изгодни за него условия или че въобще не би могла да го изпълни, Банката може да разпредели сключената сделка пропорционално между себе си и клиента.

Големи нареждания

За големи се считат нареждания, чиито обем превишава определен праг. Този праг не е предварително фиксиран и зависи от редица фактори като вида на финансовия инструмент (акции, облигации, дялове от колективни инвестиционни схеми, деривативни инструменти, структурирани продукти), мястото на изпълнение, конкретната пазарна среда в даден момент.

Служителите на ПИБ, Дирекция “Дилинг” на длъжност “Брокер на ценни книжа” имат решаваща роля при определяне на праговете. Големите нареждания могат да доведат до значителен дисбаланс между търсенето и предлагането на дадения финансов инструмент. В резултат на това, други фактори, различни от цената и разходите по изпълнението на нареждането могат да са от първостепенна важност за клиента. С цел постигане на **най-добро изпълнение** на нареждането на клиента, големите нареждания се третират и обработват отделно (от специализиран екип).

Особени случаи

Възможни са особени случаи при изпълнението на нареждания на клиенти в зависимост от спецификата на финансовите инструменти.

Някои финансови инструменти, като дялове от колективни инвестиционни схеми, може да се търгуват на регулиран пазар, както и извън регулиран пазар, на гише в клоновете и офисите на Банката. В тези случаи, разходите по изпълнението на нареждането са по-

ниски поради липсата на борсови и/или други такси, наложени от централизираното място на изпълнение, при една и съща пазарна цена.

В случай че нареждане на клиент има за предмет ниско ликвидни финансови инструменти или такива, за които липсва или има ограничен достъп до пазарна информация, е възможно Банката да не успее да осигури най-добри условия за изпълнение. При тези обстоятелства отговорността за намиране на най-добри условия (цени) е изцяло на клиента, ако той избере този подход. В случай че клиентът приеме условията за изпълнение, предложени от Банката, счита се че Банката е изпълнила задължението си за *най-добро изпълнение*, съгласно тази Политика.

Когато нареждането на клиент касае финансови инструменти, разработени и емитирани от Банката и едновременно с това Банката е единствено възможно място на изпълнение, тогава при искане от страна на клиента може да бъде предоставена детайлна информация относно ценообразуването на този финансов инструмент.

При финансови инструменти, емитирани от ПИБ АД или такива, за които Банката има изключително задължение за поддържане на ликвидност, се прилагат правилата, изрично упоменати в Проспекта на дадения финансов инструмент, както и правилата на регулирания пазар, ако са регистрирани на такъв. Освен посочените фактори, при ценообразуването се отчитат и пазарните условия във всеки определен момент.

Когато клиент на Банката подава нареждания чрез електронна система за търговия, която гарантира спазването на изискванията на нормативната уредба и осигурява сигурен достъп (чрез електронен сертификат, издаден на името на клиента) до определено място за изпълнение на и в частност чрез Системата за електронно подаване на поръчки чрез интернет от клиенти на членовете на "БФБ-София" АД или на участниците на Неофициален пазар, приета под наименованието "Client Order-Book Online System (COBOS)", то тогава параметрите, посочени от клиента в нареждането се приемат като специални инструкции. В този случай Банката, действайки от името и за сметка на клиента и осигурявайки му достъп до електронната система, се счита, че е положила всички разумни усилия за установяване на *най-добро изпълнение* за клиента. В случай, че електронната система за търговия позволява налагане от страна на Банката на определени параметри по отношение на нареждането на клиента, Банката действа в съгласие с тази Политика.

Предвид спецификата на изпълнението на сделки при управление на индивидуален портфейл (доверително управление), поставените индивидуални цели и ограничения, водещите фактори при оценката и избор на най-добро изпълнение и определянето на относителната им значимост се разглежда стриктно в контекста на конкретните договорености между Банката и клиента. В този случай Банката може да изпълнява тези трансакции, срещайки ги с идентични нареждания на други свои клиенти или за собствена сметка с цел минимизиране на трансакционните разходи, осигуряване на ликвидност достъпност и бързина на изпълнението.

При доверителното управление е допустимо извършването на операции с финансови инструменти между портфейли на различни клиенти, както и между портфейл на клиент - доверител и собствен портфейл на Банката. В тези случаи служителите прилагат следните минимални условия и правила при определяне на параметрите по изпълнението на операциите по предходното изречение:

1. операции с финансови инструменти, търгувани на регулиран пазар се регистрират по цени в рамките на спреда между най-добрата цена „купува“ и „продава“, при отчитане на спецификите на конкретния пазар и при спазване на Политиката на ПИБ за изпълнение на клиентски нареждания;

- операции с финансови инструменти, които не се търгуват на регулиран пазар се регистрират по котировка на ПИБ при отчитане на спецификите на конкретната емисия, състоянието на пазара на тази емисия – достъпност, ликвидност, размер на минимална партида за търгуване (лот), трансакционни разходи - и при спазване на Политиката на ПИБ за изпълнение на клиентски нареждания.

Особености, касаещи извънредни пазарни условия

Тази Политика не е приложима при наличието на непреодолима сила (извънредни и големи пазарни движения, характеризиращи се и с голяма амплитуда на цената на финансовите инструменти, както и вътрешни или външни за Банката системни сривове). При такива случаи, основен фактор за определяне условията за *най-добро изпълнение* става възможността да се изпълни нареждането на клиента. В случай че е налице някое от посочените обстоятелства в момента на приемане на нареждане на клиент, то той ще бъде надлежно уведомен за това.

Периодична актуализация на Политиката

Банката приема, актуализира и уведомява клиентите си за Политиката за изпълнение на клиентски нареждания, осигуряваща изпълнение на задълженията за *най-добро изпълнение*, както и за съществени промени в тази Политика. Уведомяването на клиентите става преди влизането на съществените изменения или допълнения в сила.

Изменения и/или допълнения, които не водят до съществена промяна в тази Политика се публикуват на интернет страницата на Банката, при влизането им в сила.

Банката преразглежда най-малко веднъж годишно Политиката за изпълнение на нареждания от клиенти, с оглед постигане на *най-добро изпълнение* на клиентските нареждания. Проверка се извършва и при всяка съществена промяна, която може да се отрази на възможността на Банката постоянно да осигурява най-добри резултати за изпълнението на нареждания на клиенти при използването на местата за изпълнение, които са включени в Политиката.

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ:

Когато клиент даде специални инструкции по отношение на изпълнението на негово нареждане и тези специални инструкции се различават от Политиката на Банката, тогава нареждането ще бъде изпълнено в съответствие със специалните нареждания на клиента, освен ако Банката изрично не уведоми клиента за невъзможността си да изпълни специалните инструкции. В този случай Банката не би могла да следва тази Политика и да прилага посочените в този документ стъпки (действия), разработени с цел постигане на *най-добър резултат* при изпълнението, за тази част от нареждането, до която се отнасят специалните инструкции.

Приложимост. Декларации.

Тази Политика се предоставя на всеки съществуващ или потенциален клиент на Банката. При поискване от страна на клиента може да бъдат направени допълнителни разяснения по процедурите и правилата, описани в този документ.

Когато клиент на Банката подаде нареждане, след като се е запознал с Политиката, той декларира изрично, че е запознат и разбира и приема напълно Политиката на ПИБ за изпълнение на нареждания от клиенти.

С подаването на нареждане към Банката, клиентът дава и своето изрично съгласие то да бъде изпълнено извън регулиран пазар или МСТ, съгласно правилата на Банката за извършване на инвестиционни услуги.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Настоящата политика е изготвена на основание чл.30, ал.2 от ЗПФИ, глава втора "Отношения с клиентите" и чл.2 от Наредба 38 на КФН за изискванията към дейността на инвестиционните посредници.

§2. Политиката е одобрена от Управителния съвет на Първа инвестиционна банка АД с решение от 30. 10. 2007 г., доп. с решение от 18.12.2007 г., изм. и доп. с решение от 06.10.2009 г., изм. и доп. с решение от 07.02.2012 г., в сила от 15.02.2012 г..

§3. Настоящата Политика за изпълнение на клиентски нареждания е неразделна част от Общите условия, приложими към договори с клиенти на Първа инвестиционна банка АД за инвестиционни услуги и дейности с финансови инструменти.

Места за изпълнение на клиентски нареждания

Основните места, на които ПИБ ще изпълнява клиентските нареждания са:

- Българска фондова борса - София – за дялови ценни книжа, права при увеличаване на капитала; корпоративни и общински облигации, приети за търговия на борсата; компенсаторни инструменти; и доколкото това е възможно на практика, български държавни съкровищни бонове и други държавни облигации.
- Предвидените системи в Закона за държавния дълг и в Наредба № 5 на Българската народна банка за условията и реда за придобиване, изплащане и търговия с държавни ценни книжа - за български държавни съкровищни бонове и други държавни облигации.
- Извънборсови пазари - за ОТС деривативни инструменти и държавни, общински и корпоративни облигации, предлагани на международни пазари; и за инструменти на паричния пазар, неприети за търговия на борса.

Банката изпълнява за клиенти сделки с деривативни финансови инструменти върху лихвени проценти и валута, като например лихвени суапове (включително валутни лихвени суапове), лихвени суапове с горна граница, лихвен collar, форуърдни лихвени суапове, валутни форуърди, валутни опции, гъвкави опции и др. Изпълнението на тези сделки става под формата на ОТС сделки между клиента и Банката.

Други ОТС сделки (например с държавни облигации или инструменти на паричния пазар) ще се извършват на годните за тези инструменти места за изпълнение.

Списъкът на местата за изпълнение и видовете инструменти не ограничава Банката и клиентът да уговорят изпълнението на нареждания на други места и това не налага изменение на Политиката, освен ако няма да доведе до значителна промяна в нея.

ПИБ ще преразглежда периодично местата за изпълнение, отчитайки продуктите, които предоставя, с цел системно да постига най-добрите пазарно възможни резултати при изпълнение на клиентски нареждания. В тези случаи, ако е необходимо, списъкът с местата за изпълнение ще бъде актуализиран.

Клиентите следва да се информират периодично за актуализирания списък с места за изпълнение на адрес www.fibank.bg. Банката няма да уведомява индивидуално за промени в местата за изпълнение.